

V4 Net konference Migration and the Generational Experience v Praze

Ve dnech 24.–25. září 2019 se v impozantních prostorách Velkopřevorského paláce Řádu maltézských rytířů na Velkopřevorském náměstí v Praze konala mezinárodní konference, kterou pořádal Etnologický ústav Akademie věd, v. v. i. (EÚ AV ČR), Institut sociologických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy (ISS FSV UK) a Max Planck Institut pro sociální antropologii (MPIEF). Konference byla zaměřena, jak už sám název napovídá, na téma migrace a mezigeneračního sdílení informací v souvislosti se současným neustále se zrychlujícím přenosem dat. Cílem bylo poukázat na fakt, že v době vyspělých technologických komunikačních prostředků a záplavě informací sehrává svou nezastupitelnou roli stále ještě osobní kontakt a lidská zkušenost, která je sice nepřenositelná, avšak mezigeneračně sdílitelná zkušenými jedinci. Konference proto byla ve shodě s tématem rozdělena do šesti panelů, v nichž zazněly příspěvky čtrnácti zahraničních a čtyř tuzemských konferujících se sebranými daty z terénních výzkumů z rozličných lokalit, namátkou z Polska, Ruska, Singapuru, Tokia, Ukrajiny či Filipín.

Konferenci zahájil Zdeněk Uherek, který svým úvodním slovem předestřel několik možností, jak téma metodologicky uchopit a jak porozumět situaci v terénu na pří-

kladu českého prostředí. Následoval panel zabývající se mezigeneračními vztahy a migrací v postsocialistických zemích. Stěžejní příspěvek této části přednesla Francis Pine (Goldsmiths University of London), která přiblížila problematiku měnící se migrační zkušenosti a mezigeneračních vztahů na příkladu Polska. Následována byla Petrou Ezzeddine (Fakulta humanitních studií UK), která se zaměřila na problematiku spojených nádob v tematické oblasti stárnutí, péče a odpovědnosti v transnacionálním kontextu, v němž hrají hlavní roli ženy-migrantky – v tomto případě z oblasti bývalé Jugoslávie. Denis Shedov (Higher School of Economics, Moscow) ukázal ve svém příspěvku, jak mnozí muslimové v centrální části Ruska čelí navzdory proklamaci jednotného pojetí náboženského vyznání na půdě mešit generačním střetům s etnickým a migračním podtextem.

Po obědové pauze přišel na řadu panel věnující se otázce přenosu informací skrze mediální prostředky a vyspělé technologie. Využívání řady komunikačních přenosů přiblížila na podkladu mezigenerační dynamiky evropské migrace směřující do Singapuru a Tokia Helena Hof (Waseda Institute of Asia-Pacific Studies Waseda University, Tokio), která upřela svoji pozornost na fenomén mobility vysoce vzdělaných mladých Evropanů, tzv. mileniálů.

Na komunikační přenos, tentokrát v polském prostředí, se zaměřila také Anna Malewska (Institute of Ethnology and Cultural Anthropology, University of Warsaw) a Ewa Ślęzak (Faculty of Finance and Law, University of Economics, Cracow). Leslie Taylor (Fakulta sociálních studií UK) závěrem poukázal na sílu znalostí generovaných díky sociálním sítím a dostupnosti médií, které v doposud nevídané míře zvyšují migrační potenciál napříč státy a propojují migrační trajektorie jejich obyvatel nebývalým způsobem.

Následující panel zastoupený převážně tuzemskými badateli se zaměřil na otázku jinakosti ve vztahu k migraci a generačním otázkám. Svůj příspěvek přednesla Alena Glajchová (Filozofická fakulta Západočeské univerzity), která se zaměřila na fenomén porodní péče a mateřství a s nimi spojené chápání jinakosti u cizích státních příslušností. Zdravotní aspekty vzala v potaz ve svém příspěvku také Jitka Vacková (Zdravotně sociální fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích), která pracovala s analýzou kvantitativních dat ve vztahu ke zdravotnímu statusu cizinců. Zacházení s jinakostí v generačně odlišném polském prostředí zpracovala Anna Karwińska (Sociology Department, University of Economics, Cracow) a závěrečnou část prvního dne uzavřel Luděk Jirka (Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové) svým referátem o návratové migraci ze západní Ukrajiny a nevyjasněném

etnickém vědomí reemigrantů, po-
tažmo pak imigrantů.

Následující konferenční den zahájil panel věnovaný minoritám, migračním skupinám, jejich organizaci a rodinným vazbám. V úvodu představila svůj příspěvek Helena Patzer (University of Warsaw/Polish Academy of Science), v němž zhodnotila svou terénní zkušenost získanou mezi filipínskými migranty v rámci zemí EU a jejich odlišné pojetí napříč generacemi. Na ni navázala Elena Soler (Fakulta humanitních studií UK) s analýzou migrační zkušenosti v souvislosti s rodinnými problémy v rámci tzv. *silence frameworks* zasazenými do kontextu transnacionálních migrací v současné střední Evropě. Na koncept transnacionalismu navázala i další referující, Shreya Bhardwaj (Fakulta sociálních studií UK), která celou problematiku nahlédla očima tří generací srbských žen žijících v České republice a Srbsku a pootočila tak úhel pohledu migračních záležitostí z genderového aspektu.

Následující závěrečný panel pojednávající o práci a studiu v zahraničí představil rozličné zkušenosti a postoje vyvěrající z hloubkových rozhovorů se samotnými participan-
ty, ze stránek případových studií i oficiálních statistických dat. Preeti Rajendran (Fakulta sociálních studií UK) se zaměřila ve svém příspěvku na migraci v rámci visehradských zemí v souvislosti s vysokoškolským studiem a ve vztahu k současné migrační krizi. Do prostředí pražské

vietnamské tržnice Sapa a života mladých Vietnamců žijících v České republice zavedl posluchače svým referátem Felipe Kaiser Fernandes (EHES Paris/CEFRES Prague). Na něj navázala Katarzyna Andrejuk (Polish Academy of Sciences, Warsaw), která pohovořila o ekonomizaci etnicity variující napříč generacemi indických a tureckých migrantů podnikajících v Polsku.

Konferenci zakončil závěrečným slovem Chris Hann, z jehož iniciativy samotná Visegrádská antropologická síť (V4 Net) v roce 2017

na půdě Max Planck Institutu vzešla se záměrem studia a porozumění současným sociálním fenoménům napříč regionálním uskupením čtyř střeoevropských států: České republiky, Maďarska, Polska a Slovenska. Ve své řeči vycházel z poznatků získaných vlastními terénními výzkumy a ze zkušeností s maďarskou a polskou migrací. V přátelské atmosféře vyzval ke společné diskusi a budoucím společným projektům a dalším výzkumům vztahujícím se k daným tématům.

Veronika Beranská (EÚ AV ČR, v. v. i.)

První setkání EASA Anthropologies of the State – Genealogies and positionalities of thinking the State

V roce 2018 se v rámci Evropské asociace sociálních antropologů (EASA) ustavila síť „Anthropologies of the State (Anthrostate)“. Její aspirací deklarovanou již od okamžiku zrodu je „vytvořit prostor pro myšlení za rámec nyní klasických antropologických přístupů ke státu“. První setkání se uskutečnilo pod názvem „Genealogie a kontexty myšlení státu“ na půdě Leidenské univerzity ve dnech 30. října – 1. listopadu 2019. V deseti souběžně probíhajících panelech zaznělo přes třicet příspěvků zabývajících se státem jako svébytným aspektem antropologických výzkumů. Jejich zacílení bylo patrné již při plenárním zahájení, které svými projevy otevřeli Steffen

Bo Jensen, Anouk de Konig a Klavs Sedlenieks. Ve svých referátech zdůraznili zejména nesnázi, příznačnou pro sociální antropologii, hovořit o státu bez jeho konkrétního situování.

Konkrétní terénní zkušenosti vyvolávají i otázky o prchavosti státu v afektech či v jeho fiktivnosti nebo například magických účincích jeho aktivit. Sedlenieks v příspěvku „The state in the absence of the state“ poukázal na to, že ač stát v mnoha terénech absentuje, fakt, že jsou některé oblasti vymezovány jeho nedostatečnou přítomností, svědčí o síle jeho „přetrvávání na pozadí“. Rozhodně pozoruhodná epistemologická úvaha, která zazněla hned z kraje kon-